

فصل دوم: سری، انتگرال و تبدیل فوریه

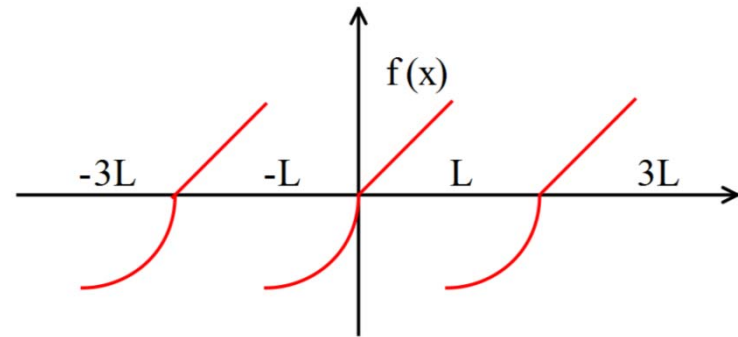
فهرست مطالب

- سری فوریه
- توابع متعامد
- سری فوریه توابع زوج و فرد
- سری فوریه در بازه نامتقارن
- بسطهای نیم دامنه سینوسی و کسینوسی (سریهای فوریه سینوسی و کسینوسی)
- قضیه همگرایی سری فوریه
- رابطه پارسوال
- مشتق و انتگرال سری فوریه
- سری فوریه مختلط
- انتگرال فوریه
- قضیه همگرایی انتگرال فوریه
- انتگرالهای فوریه سینوسی و کسینوسی
- انتگرال فوریه مختلط
- تبدیل فوریه و معکوس آن
- تبدیل فوریه مشتق
- تبدیلات سینوسی و کسینوسی فوریه
- تبدیلات سینوسی و کسینوسی فوریه مشتق

سری فوریه Fourier Series

• تعریف سری فوریه

$$y = f(x); \quad -L < x < L; \quad T = 2L$$

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \left(a_1 \cos \frac{1\pi}{L} x + b_1 \sin \frac{1\pi}{L} x \right) + \left(a_2 \cos \frac{2\pi}{L} x + b_2 \sin \frac{2\pi}{L} x \right) + \dots$$

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \left(a_n \cos \frac{n\pi}{L} x + b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \right) \quad \leftarrow \text{سری فوریه}$$

در برخی منابع بصورت A_0 آمده است

ضرایب اویلر

توابع متعامد (۱)

• دو تابع f_1 و f_2 در بازه $[a, b]$ متعامد هستند اگر

$$\int_a^b f_1(x) \cdot f_2(x) dx = 0$$

مثال:
$$\int_{-L}^L \sin \frac{n\pi}{L} x \cdot \sin \frac{m\pi}{L} x \cdot dx = \begin{cases} 0; & n \neq m \\ L; & n = m \end{cases}$$

• اثبات تساوی فوق

-- یادآوری برخی از روابط مثلثاتی

$$\sin \alpha \cdot \cos \beta = \frac{1}{2} [\sin(\alpha + \beta) + \sin(\alpha - \beta)]$$

$$\cos \alpha \cdot \cos \beta = \frac{1}{2} [\cos(\alpha + \beta) + \cos(\alpha - \beta)]$$

$$\sin \alpha \cdot \sin \beta = \frac{1}{2} [\cos(\alpha - \beta) - \cos(\alpha + \beta)]$$

$$\sin^2 \alpha = \frac{1 - \cos 2\alpha}{2} \quad \cos^2 \alpha = \frac{1 + \cos 2\alpha}{2}$$

توابع متعامد (۲)

$$\int_{-L}^L \sin \frac{n\pi}{L} x \cdot \sin \frac{m\pi}{L} x \cdot dx = \int_{-L}^L \frac{1}{2} \left[\cos(n-m) \frac{\pi}{L} x - \cos(n+m) \frac{\pi}{L} x \right] dx$$

$$\text{if } n \neq m : \frac{1}{2} \left[\frac{L}{(n-m)\pi} \sin(n-m) \frac{\pi}{L} x \Big|_{-L}^L - \frac{L}{(n+m)\pi} \sin(n+m) \frac{\pi}{L} x \Big|_{-L}^L \right] = 0$$

$$\text{if } n = m : \int_{-L}^L \sin^2 \frac{n\pi}{L} x dx = 2 \int_0^L \sin^2 \frac{n\pi}{L} x dx = 2 \times \frac{1}{2} \int_0^L \left(1 - \cos \frac{2n\pi}{L} x \right) dx$$

$$= x \Big|_0^L - \frac{L}{2n\pi} \sin \frac{2n\pi}{L} x \Big|_0^L = L$$

توابع متعامد (۳)

$$\int_{-L}^L \cos \frac{n\pi}{L} x \cdot \cos \frac{m\pi}{L} x \cdot dx = \begin{cases} 0; & n \neq m \\ L; & n = m \end{cases}$$

$$\int_{-L}^L \sin \frac{n\pi}{L} x \cdot \cos \frac{m\pi}{L} x \cdot dx = 0$$

ضرایب اویلر سری فوریه (۱)

• برای یافتن ضرایب اویلر، بعنوان مثال ضریب دلخواه a_m ، طرفین سری فوریه در $\cos \frac{m\pi}{L} x$ ضرب و سپس در بازه $[-L, L]$ انتگرال گیری می شود. $m=0, 1, 2, \dots$

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \left(a_n \cos \frac{n\pi}{L} x + b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \right) \rightarrow \times \cos \frac{m\pi}{L} x \text{ and then } \int_{-L}^L$$

$$\int_{-L}^L f(x) \cos \frac{m\pi}{L} x \cdot dx = \int_{-L}^L \left[\frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \left(a_n \cos \frac{n\pi}{L} x + b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \right) \right] \cdot \cos \frac{m\pi}{L} x \cdot dx$$

$$\text{انتگرال ۱: } \int_{-L}^L \frac{a_0}{2} \cos \frac{m\pi}{L} x \cdot dx = \frac{a_0}{2} \cdot \frac{L}{m\pi} \sin \frac{m\pi}{L} x \Big|_{-L}^L = 0$$

ضرایب اویلر سری فوریه (۲)

• انتگرال و سیگما قابل تعویض هستند. بنابراین ابتدا انتگرالها را حساب می کنیم:

$$\begin{aligned} \text{۲ انتگرال: } \int_{-L}^L a_n \cos \frac{n\pi}{L} x \cdot \cos \frac{m\pi}{L} x \cdot dx &= \begin{cases} 0; & n \neq m \\ a_m L; & n = m \end{cases} \\ \text{۳ انتگرال: } \int_{-L}^L b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \cdot \cos \frac{m\pi}{L} x \cdot dx &= \begin{cases} 0; & n \neq m \\ 0; & n = m \end{cases} \end{aligned} \quad \left. \vphantom{\int_{-L}^L} \right\} \leftarrow \text{توابع متعامد}$$

$$\int_{-L}^L f(x) \cos \frac{m\pi}{L} x \cdot dx = a_m L \Rightarrow a_m = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \cos \frac{m\pi}{L} x \cdot dx$$

• به طریق مشابه برای یافتن ضرایب b_m سری فوریه را در $\sin \frac{m\pi}{L} x$ ضرب نموده و سپس در بازه $[-L, L]$ انتگرال گیری می شود. $m=1, 2, 3, \dots$

$$\int_{-L}^L f(x) \sin \frac{m\pi}{L} x \cdot dx = b_m L \Rightarrow b_m = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \sin \frac{m\pi}{L} x \cdot dx$$

ضرایب اویلر سری فوریه (۳)

با توجه به مباحث قبل، برای ضرایب اویلر خواهیم داشت

$$a_n = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x \cdot dx$$

$$a_0 = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \cdot dx$$

$$b_n = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x \cdot dx$$

$$A_0 = \frac{a_0}{2} \Rightarrow A_0 = \frac{1}{2L} \int_{-L}^L f(x) \cdot dx$$

سری فوریه تابع زوج

• اگر تابع f در بازه $[-L, L]$ زوج باشد

$$f(-x) = f(x)$$

$$b_n = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x \cdot dx = 0$$

حاصلضرب تابع زوج و فرد، یک تابع فرد است.
لذا انتگرال آن در بازه متقارن $[-L, L]$ صفر است

$$a_n = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x \cdot dx = \frac{2}{L} \int_0^L f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x \cdot dx$$

حاصلضرب تابع زوج و فرد، یک تابع زوج است. لذا انتگرال آن در بازه متقارن $[-L, L]$ ، دو برابر آن در فاصله $[0, L]$ است

$$a_0 = \frac{2}{L} \int_0^L f(x) \cdot dx$$

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} a_n \cos \frac{n\pi}{L} x \quad \leftarrow \text{سری فوریه کسینوسی}$$

سری فوریه تابع فرد

$$f(-x) = -f(x)$$

• اگر تابع f در بازه $[-L, L]$ فرد باشد

$$a_n = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x \cdot dx = 0$$

تابع زیر انتگرال، فرد است

$$a_0 = 0$$

$$b_n = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x \cdot dx = \frac{2}{L} \int_0^L f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x \cdot dx$$

تابع زیر انتگرال، زوج است

$$f(x) = \sum_{n=1}^{\infty} b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \quad \longleftarrow \text{سری فوریه سینوسی}$$

یک مثال پایه از سری فوریه

$$f(x) = \begin{cases} -k; & -\pi < x < 0 \\ k; & 0 < x < \pi \end{cases} \quad \text{سری فوریه تابع روبرو را با } T=2\pi \text{ بدست آورید}$$

-- حل: تابع فرد است. بنابراین

$$L = \pi$$

$$a_n = 0 \quad b_n = \frac{2}{\pi} \int_0^\pi k \sin nx \cdot dx = -\frac{2k}{n\pi} \cos nx \Big|_0^\pi = \frac{2k}{n\pi} (1 - \cos n\pi)$$

$$\cos n\pi = (-1)^n, \quad f(x) = \frac{2k}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \left[\frac{1 - (-1)^n}{n} \right] \sin nx$$

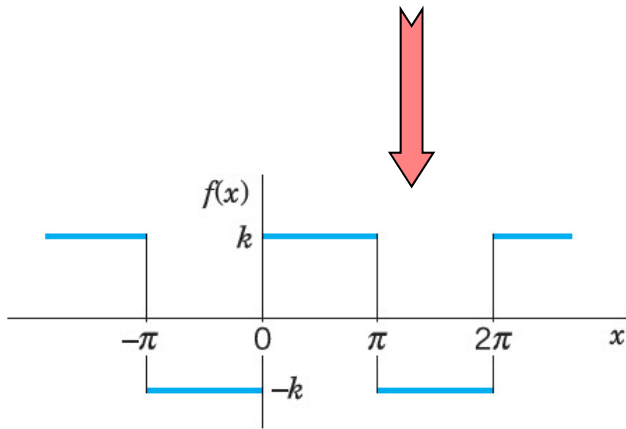
بصورت دیگر نیز می توان نشان داد

$$b_n = \begin{cases} \frac{4k}{n\pi}; & \text{فرد } n \\ 0; & \text{زوج } n \end{cases} \Rightarrow f(x) = \frac{4k}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sin(2n-1)x}{(2n-1)} = \frac{4k}{\pi} \left[\sin x + \frac{1}{3} \sin 3x + \frac{1}{5} \sin 5x + \dots \right]$$

$$S_1 = \frac{4k}{\pi} \sin x, \quad S_2 = \frac{4k}{\pi} \left(\sin x + \frac{1}{3} \sin 3x \right), \quad S_3 = \frac{4k}{\pi} \left(\sin x + \frac{1}{3} \sin 3x + \frac{1}{5} \sin 5x \right)$$

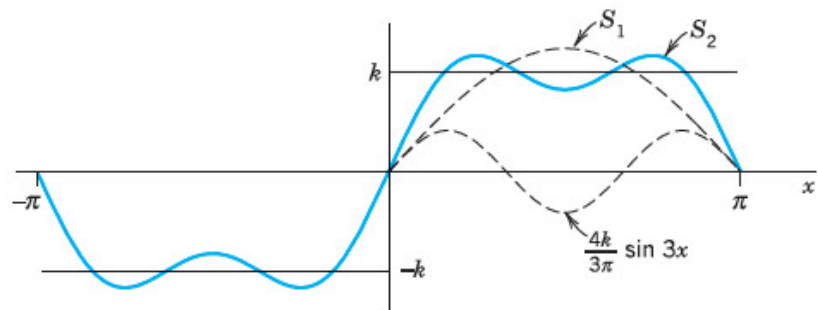
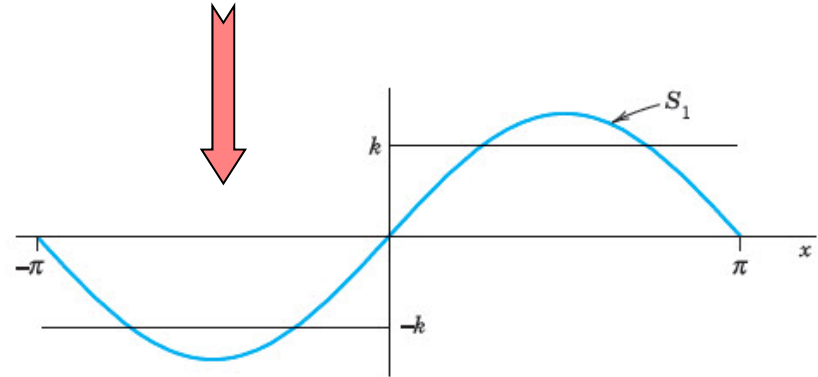
ادامه مثال

$$f(x) = \begin{cases} -k; & -\pi < x < 0 \\ k; & 0 < x < \pi \end{cases}$$

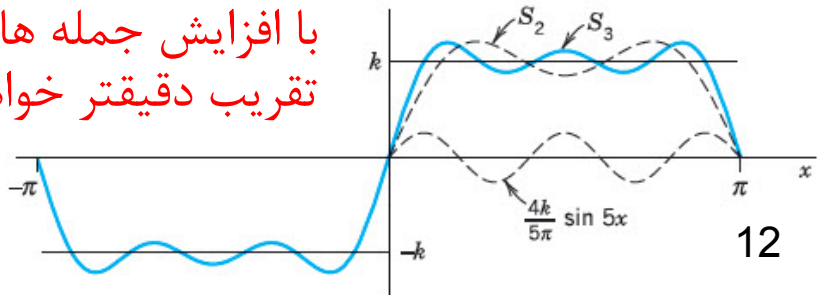

تابع تعریف شده با ضابطه $f(x)$

نحوه تقریب تابع با استفاده از سری فوریه

با افزایش جمله های سری، تقریب دقیقتر خواهد شد

سری فوریه در بازه نامتقارن

اگر $f(x)$ در بازه $\alpha < x < \alpha + 2L$ تعریف شده باشد و $T=2L$ دوره تناوب آن باشد

$$a_n = \frac{1}{L} \int_{\alpha}^{\alpha+2L} f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x dx$$

$= \frac{T}{2} \qquad \qquad \qquad = \frac{T}{2}$

$$a_0 = \frac{1}{L} \int_{\alpha}^{\alpha+2L} f(x) dx$$

$$b_n = \frac{1}{L} \int_{\alpha}^{\alpha+2L} f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x dx$$

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \left(a_n \cos \frac{n\pi}{L} x + b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \right)$$

مثال-سری فوریه در بازه نامتقارن

سری فوریه تابع $f(x) = x; 0 < x < 2\pi$ را با $T=2\pi$ بدست آورید

$$L = \frac{T}{2} = \frac{2\pi}{2} = \pi$$

حل:

$$a_n = \frac{1}{\pi} \int_0^{2\pi} x \cos nx \, dx = \frac{1}{\pi} \left[\frac{x}{n} \sin nx + \frac{1}{n^2} \cos nx \right]_0^{2\pi} = \frac{1}{\pi} \cdot \frac{1}{n^2} [1 - 1] = 0; n \neq 0$$

انتگرال جزء به جزء

+	x	$\cos nx$
-	1	$\frac{1}{n} \sin nx$
	0	$-\frac{1}{n^2} \cos nx$

$$a_0 = \frac{1}{\pi} \int_0^{2\pi} x \, dx = \frac{1}{2\pi} x^2 \Big|_0^{2\pi} = \frac{1}{2\pi} \times 4\pi^2 = 2\pi$$

ادامه مثال

$$b_n = \frac{1}{\pi} \int_0^{2\pi} x \sin nx \, dx = \frac{1}{\pi} \left[-\frac{x}{n} \cos nx + \frac{1}{n^2} \sin nx \right]_0^{2\pi} = \frac{1}{\pi} \left[-\frac{2\pi}{n} - 0 \right] = -\frac{2}{n}$$

انتگرال جزء به جزء

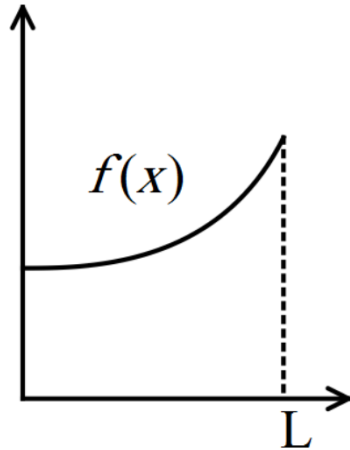
+	x	$\sin nx$
-	1	$-\frac{1}{n} \cos nx$
	0	$-\frac{1}{n^2} \sin nx$

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \left(a_n \cos \frac{n\pi}{L} x + b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \right)$$

$$f(x) = \pi - 2 \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n} \sin nx$$

بسطهای نیم دامنه کسینوسی و سینوسی

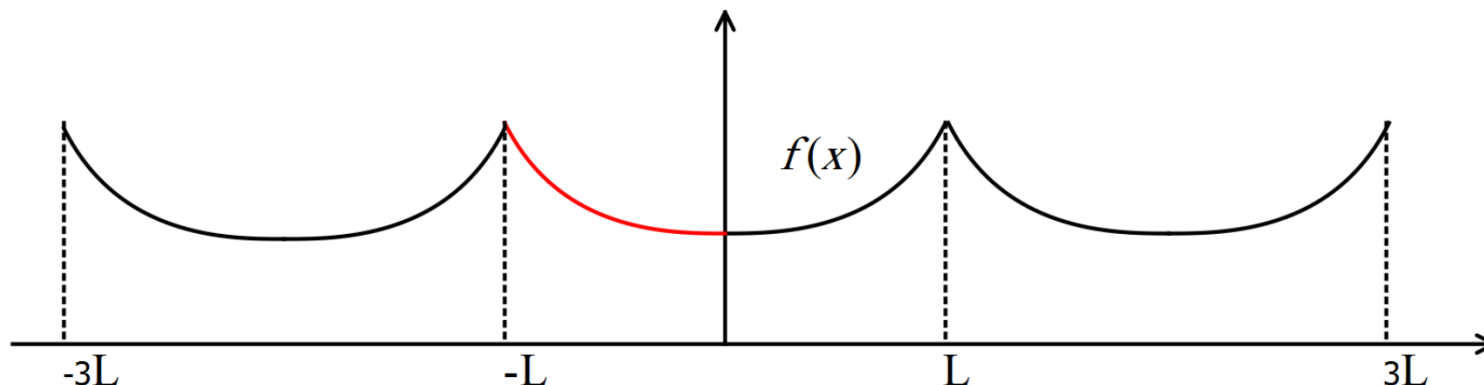
- تابع $y = f(x)$ را در بازه $0 < x < L$ در نظر بگیرید. می خواهیم سری فوریه این تابع که متناوب نیست را بدست آوریم

- یادآوری می شود که سری فوریه برای توابع متناوب بکار می رود
- می توان تابع را بصورت زوج و یا فرد گسترش داد و بصورت متناوب فرض کرد. سری فوریه را می توان برای این تابع متناوب بدست آورد
- در محدوده $0 < x < L$ سری فوریه مربوطه قابل دست یابی است
- از گسترش زوج و فرد به ترتیب سریهای فوریه کسینوسی و سینوسی به دست می آید

سری فوریه کسینوسی

-- تابع $f(x)$ را بصورت زوج گسترش می دهیم

$$a_n = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x dx = \frac{2}{L} \int_0^L f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x dx$$

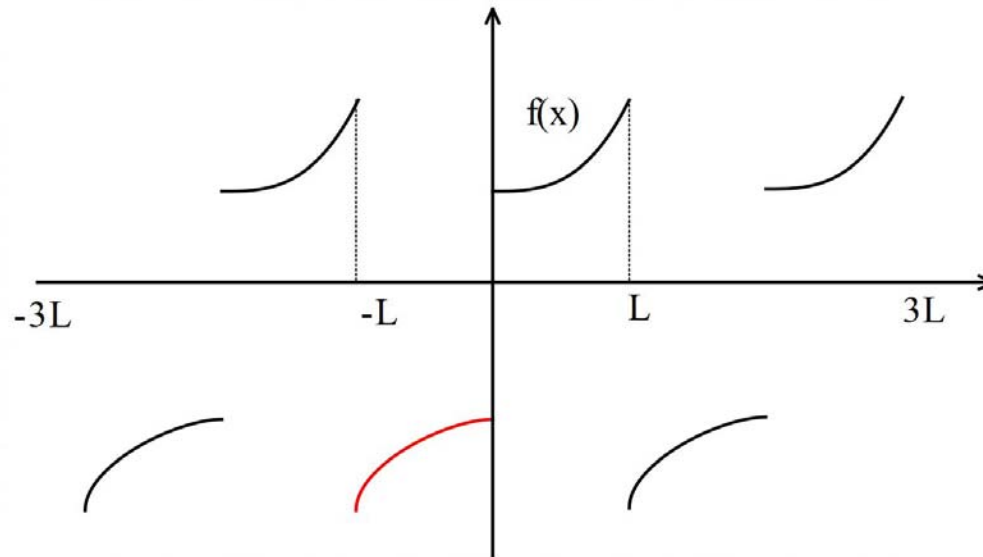
$$a_0 = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) dx = \frac{2}{L} \int_0^L f(x) dx$$

$$b_n = 0$$

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} a_n \cos \frac{n\pi}{L} x; \quad 0 < x < L \quad \leftarrow \text{سری فوریه کسینوسی}$$

سری فوریه سینوسی

-- تابع $f(x)$ را بصورت فرد گسترش می دهیم

$$a_n = 0$$

$$a_0 = 0$$

$$b_n = \frac{1}{L} \int_{-L}^L f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x dx = \frac{2}{L} \int_0^L f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x dx$$

$$f(x) = \sum_{n=1}^{\infty} b_n \sin \frac{n\pi}{L} x; 0 < x < L \quad \leftarrow \text{سری فوریه سینوسی}$$

مثال-سریهای فوریه کسینوسی و سینوسی

دو بسط نیم دامنه کسینوسی و سینوسی تابع دو ضابطه ای زیر را به دست آورید

-- حل سری فوریه کسینوسی:

$$f(x) = \begin{cases} \frac{2k}{L}x; & 0 < x < \frac{L}{2} \\ \frac{2k}{L}(L-x); & \frac{L}{2} < x < L \end{cases}$$

$$a_n = \frac{2}{L} \int_0^L f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x dx = \frac{2}{L} \times \frac{2k}{L} \left[\int_0^{\frac{L}{2}} x \cos \frac{n\pi}{L} x dx + \int_{\frac{L}{2}}^L (L-x) \cos \frac{n\pi}{L} x dx \right]$$

$$= \frac{4k}{(n\pi)^2} \left(2 \cos \frac{n\pi}{2} - \cos n\pi - 1 \right)$$

$$a_0 = \frac{2}{L} \int_0^L f(x) dx = \frac{2}{L} \times \frac{2k}{L} \left[\int_0^{\frac{L}{2}} x dx + \int_{\frac{L}{2}}^L (L-x) dx \right] = k$$

$$f(x) = \frac{k}{2} + \frac{4k}{\pi^2} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2} \left(2 \cos \frac{n\pi}{2} - \cos n\pi - 1 \right) \cos \frac{n\pi}{L} x$$

ادامه مثال

-- حل سری فوریه سینوسی

$$a_n = 0$$

$$a_0 = 0$$

$$b_n = \frac{2}{L} \int_0^L f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x dx = \frac{2}{L} \times \frac{2k}{L} \left[\int_0^{\frac{L}{2}} x \sin \frac{n\pi}{L} x dx + \int_{\frac{L}{2}}^L (L-x) \sin \frac{n\pi}{L} x dx \right]$$
$$= \frac{8k}{(n\pi)^2} \sin \frac{n\pi}{2}$$

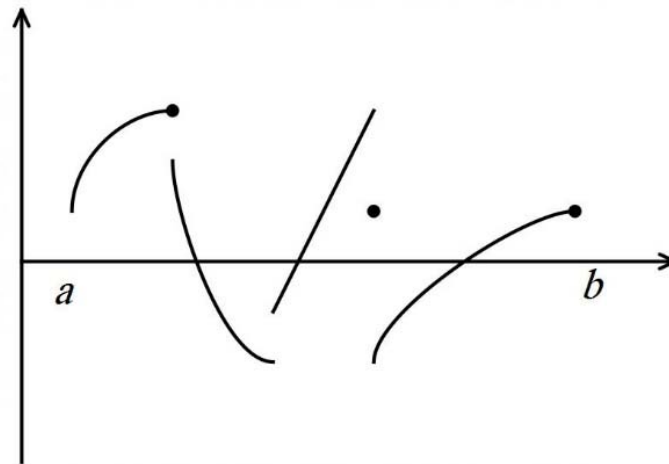
$$f(x) = \frac{8k}{\pi^2} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2} \sin \frac{n\pi}{2} \sin \frac{n\pi}{L} x$$

تابع پیوسته تکه ای

تعریف تابع پیوسته تکه ای:

-- اگر x از داخل بازه ها به سمت دو انتهای بازه میل کند، $f(x)$ به سمت حدی متناهی میل می کند

-- به عبارت دیگر $f(x)$ در انتهای بازه ها دارای حدود چپ و راست متناهی هستند

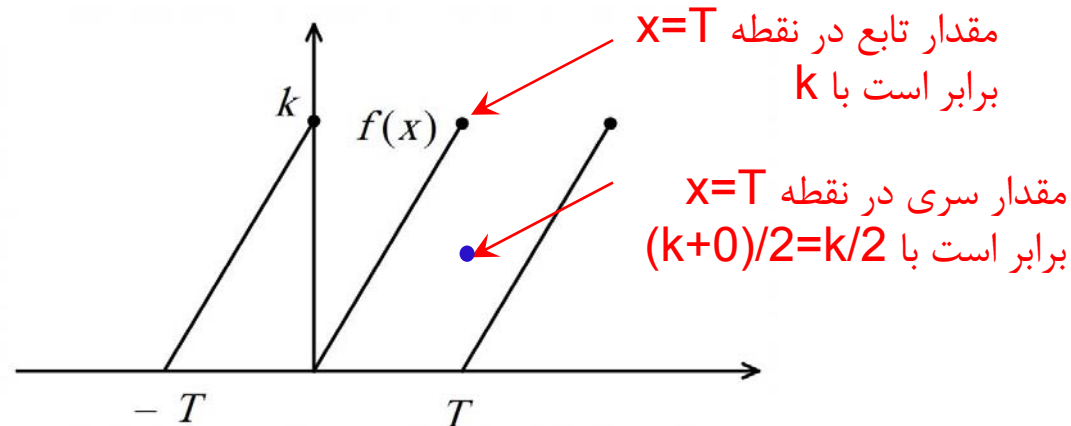

یک تابع با مشخصات پیوسته تکه ای

همگرایی سری فوریه

اگر $f(x)$ در بازه $[-L, L]$ یک تابع تکه ای پیوسته و متناوب با $T=2L$ باشد، آنگاه مقدار سری فوریه در x برابر است با میانگین حدود چپ و راست تابع در x

$$\frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \left(a_n \cos \frac{n\pi}{L} x + b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \right) = \frac{f(x^-) + f(x^+)}{2}$$

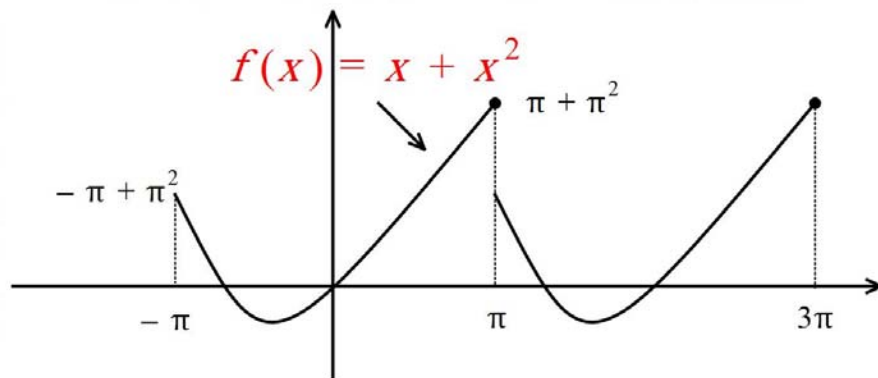
مثال-همگرایی سری فوریه و تعیین سری متناظر

الف) سری فوریه تابع $f(x) = x + x^2$ را در فاصله $-\pi < x \leq \pi$ با دوره تناوب $T=2\pi$ بیابید. ب) با توجه به الف مقدار سری S زیر را بیابید:

$$S = 1 + \frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2} + \dots$$

حل الف:

برای درک بهتر نمودار تابع را رسم می کنیم

$$a_n = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} (x + x^2) \cos nx dx$$

$$a_0 = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} (x + x^2) dx$$

$$f(x) = \frac{\pi^2}{3} + \sum_{n=1}^{\infty} \left[\frac{4}{n^2} (-1)^n \cos nx - \frac{2}{n} (-1)^n \sin nx \right]$$

$$b_n = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} (x + x^2) \sin nx dx$$

ادامه مثال

حل ب:

برای به دست آوردن مقدار سری از قضیه همگرایی سری فوریه استفاده می کنیم

$$x = \pi \Rightarrow \frac{\pi^2}{3} + \sum_{n=1}^{\infty} \left[\frac{4}{n^2} (-1)^n \cos n\pi - 0 \right] = \frac{1}{2} [\pi + \pi^2 + (-\pi + \pi^2)] \Rightarrow$$

$$\frac{\pi^2}{3} + 4 \left(\frac{1}{1^2} + \frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2} + \dots \right) = \pi^2 \Rightarrow \boxed{S = \frac{1}{1^2} + \frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2} + \dots = \frac{\pi^2}{6}}$$

• یک سری دیگر را با جایگذاری $x = 0$ می توان به دست آورد

$$x = 0 \Rightarrow \frac{\pi^2}{3} + \sum_{n=1}^{\infty} \left[\frac{4}{n^2} (-1)^n - 0 \right] = \frac{1}{2} [0 + 0] \Rightarrow$$

$$-\frac{\pi^2}{12} = -1 + \frac{1}{2^2} - \frac{1}{3^2} + \dots \Rightarrow \boxed{\frac{1}{1^2} - \frac{1}{2^2} + \frac{1}{3^2} - \dots = \frac{\pi^2}{12}}$$

رابطه پارسوال

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} \left(a_n \cos \frac{n\pi}{L} x + b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \right) \rightarrow \times f(x) \text{ and then } \int_{-L}^L$$

$$\int_{-L}^L [f(x)]^2 dx = \frac{a_0}{2} \underbrace{\int_{-L}^L f(x) dx}_{a_0 L} + \sum_{n=1}^{\infty} \left[\underbrace{a_n \int_{-L}^L f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x dx}_{L a_n} + \underbrace{b_n \int_{-L}^L f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x dx}_{L b_n} \right]$$

$$\frac{1}{L} \int_{-L}^L [f(x)]^2 dx = \frac{(a_0)^2}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} [(a_n)^2 + (b_n)^2]$$

رابطه پارسوال برای سری فوریه سینوسی

$$f(x) = \sum_{n=1}^{\infty} b_n \sin \frac{n\pi}{L} x \quad \rightarrow \quad \times f(x) \text{ and then } \int_0^L$$

$$\int_0^L [f(x)]^2 dx = \sum_{n=1}^{\infty} b_n \int_0^L f(x) \sin \frac{n\pi}{L} x dx \Rightarrow \frac{2}{L} \int_0^L [f(x)]^2 dx = \sum_{n=1}^{\infty} (b_n)^2$$

$\frac{L}{2} b_n$

رابطه پارسوال برای سری فوریه کسینوسی

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} a_n \cos \frac{n\pi}{L} x \rightarrow \times f(x) \text{ and then } \int_0^L$$

$$\int_0^L [f(x)]^2 dx = \frac{a_0}{2} \int_0^L f(x) dx + \sum_{n=1}^{\infty} a_n \int_0^L f(x) \cos \frac{n\pi}{L} x dx$$

$\frac{L}{2} a_0$ $\frac{L}{2} a_n$

$$\Rightarrow \frac{2}{L} \int_0^L [f(x)]^2 dx = \frac{(a_0)^2}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} (a_n)^2$$

مثال-استفاده از رابطه پارسوال

الف) سری فوریه کسینوسی تابع $f(x) = \sin x$ را در بازه $0 < x < \pi$ بدست آورید. ب) سپس حاصل سری عددی S زیر را بدست آورید

$$S = \frac{1}{1^2 \times 3^2} + \frac{1}{3^2 \times 5^2} + \frac{1}{5^2 \times 7^2} + \dots$$

حل الف:

$$a_n = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi} \sin x \cdot \cos nx \, dx = -\frac{2}{\pi} \times \frac{1}{1-n^2} [(-1)^{n+1} - 1]; \quad n \neq 1$$

$$a_1 = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi} \sin x \cdot \cos x \, dx = \frac{2}{\pi} \times \frac{1}{2} \int_0^{\pi} \sin 2x \, dx = 0$$

$$a_n = \begin{cases} 0; & \text{n فرد} \\ \frac{4}{\pi} \cdot \frac{1}{1-n^2}; & \text{n زوج} \end{cases} \quad a_0 = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi} \sin x \, dx = -\frac{2}{\pi} \cos x \Big|_0^{\pi} = -\frac{2}{\pi} (-1 - 1) = \frac{4}{\pi}$$

$$f(x) = \frac{a_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} a_n \cos \frac{n\pi}{L} x \Rightarrow \boxed{\sin x = \frac{2}{\pi} + \frac{4}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\cos 2nx}{1-4n^2}}$$

ادامه مثال

$$a_n = \frac{4}{\pi} \cdot \frac{1}{1-4n^2}$$

حل ب:

$$\frac{2}{\pi} \int_0^{\pi} (\sin x)^2 dx = \frac{1}{2} \left(\frac{4}{\pi} \right)^2 + \sum_{n=1}^{\infty} \left(\frac{4}{\pi} \cdot \frac{1}{(1-4n^2)} \right)^2 \Rightarrow$$

$$\frac{\pi^2 - 8}{16} = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(1-4n^2)^2} \Rightarrow \frac{\pi^2 - 8}{16} = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(1-2n)^2 (1+2n)^2} \Rightarrow$$

$$S = \frac{1}{1^2 \times 3^2} + \frac{1}{3^2 \times 5^2} + \frac{1}{5^2 \times 7^2} + \dots = \frac{\pi^2 - 8}{16}$$

مشتق و انتگرال سری فوریه

اگر $f(x)$ یک تابع پیوسته تکه ای در بازه $[-\pi, \pi]$ با دوره تناوب $T=2\pi$ باشد آنگاه:

-- سری فوریه تابع $f'(x)$ را با مشتق گیری از سری فوریه $f(x)$ می توان بدست آورد

-- می توان جمله به جمله از سری فوریه انتگرال گیری نمود

مثال-مشتق گیری از سری فوریه

الف) سری فوریه کسینوسی $f(x) = \sin x$ را در بازه $0 < x < \pi$ بیابید. ب) سپس با مشتق گیری از نتیجه الف سری فوریه $f(x) = \cos x$ را بیابید

حل الف:

$$b_n = 0$$

$$a_n = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi} \sin x \cdot \cos nx \, dx = \frac{2}{\pi} \frac{[1 + (-1)^n]}{(1 - n^2)}; \quad n \neq 1$$

$$a_1 = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi} \sin x \cdot \cos x \, dx = \frac{2}{\pi} \times \frac{1}{2} \int_0^{\pi} \sin 2x \, dx = 0$$

$$a_0 = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi} \sin x \, dx = \frac{4}{\pi}$$

$$a_n = \begin{cases} 0; & \text{n فرد} \\ \frac{4}{\pi} \cdot \frac{1}{1 - (2n)^2}; & \text{n زوج} \end{cases}$$

$$\sin x = \frac{2}{\pi} + \frac{4}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\cos 2nx}{(1 - 4n^2)}$$

حل ب: با مشتق گیری از سری بالا

$$\cos x = -\frac{8}{\pi} \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n \sin 2nx}{1 - 4n^2}$$

مثال-انتگرال گیری از سری فوریه

سری فوریه $f(x) = x^2$ را با انتگرال گیری از سری فوریه $f(x) = x$ در بازه $-\pi < x < \pi$ بدست آورید

حل: بدون انجام محاسبات سری فوریه سینوسی برابر است با $x = 2 \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} \frac{\sin nx}{n}$ با انتگرال گیری از سری فوق

$$\begin{aligned} \frac{x^2}{2} &= A_0 + 2 \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{\cos nx}{n^2} \\ &= \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \frac{x^2}{2} dx = \frac{\pi^2}{6} \Rightarrow \frac{x^2}{2} = \frac{\pi^2}{6} + 2 \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{\cos nx}{n^2} \Rightarrow \end{aligned}$$

$$x^2 = \frac{\pi^2}{3} + 4 \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{\cos nx}{n^2}$$

سری فوریه مختلط

- اگر تابع $f(x)$ در بازه $-L < x < L$ دارای دوره تناوب $T=2L$ باشد، آنگاه فرم مختلط سری فوریه آن برابر است با:

$$f(x) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} c_n e^{\frac{in\pi}{L}x}$$

$$c_n = \frac{1}{2L} \int_{-L}^L f(x) e^{-\frac{in\pi}{L}x} dx, \quad n = 0, \pm 1, \pm 2, \dots$$

- فرم حقیقی سری فوریه را می توان از فرم مختلط آن به دست آورد

$$c_n = \frac{1}{2}(a_n - ib_n) \quad \text{جمع دو عبارت} \quad a_n = c_n + c_{-n}$$

$$c_{-n} = \frac{1}{2}(a_n + ib_n) \quad \text{تفریق دو عبارت} \quad b_n = i(c_n - c_{-n})$$

- یاد آوری از اعداد مختلط

$$\frac{1}{i} = -i$$

$$e^{i\theta} = \cos \theta + i \sin \theta \quad \text{جمع دو عبارت} \quad \cos \theta = \frac{e^{i\theta} + e^{-i\theta}}{2}$$

$$e^{-i\theta} = \cos \theta - i \sin \theta \quad \text{تفریق دو عبارت} \quad \sin \theta = \frac{e^{i\theta} - e^{-i\theta}}{2i}$$

مثال - سری فوریه مختلط

صورت مختلط سری فوریه $f(x) = e^{-x}$ را در بازه $-\pi < x < \pi$ به دست آورید

$$L = \pi$$

حل:

$$c_n = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} e^{-x} e^{-inx} dx = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} e^{-(in+1)x} dx = \frac{-1}{2\pi(in+1)} \left[e^{-(in+1)\pi} - e^{(in+1)\pi} \right]$$

$$e^{-(in+1)\pi} = e^{-\pi} (\cos n\pi - i \sin n\pi) = (-1)^n e^{-\pi}$$

$$e^{(in+1)\pi} = e^{\pi} (\cos n\pi + i \sin n\pi) = (-1)^n e^{\pi}$$

$$\Rightarrow c_n = (-1)^n \frac{(e^{\pi} - e^{-\pi})}{2\pi(in+1)} \xrightarrow[\text{و تقسیم می کنیم}]{\text{در مزدوج مخرج ضرب}} \times \frac{1-in}{1-in} \Rightarrow c_n = \frac{\sinh \pi}{\pi} \cdot \frac{1-in}{1+n^2} (-1)^n$$

$$\frac{e^{\pi} - e^{-\pi}}{2} = \sinh \pi$$

$$f(x) = \frac{\sinh \pi}{\pi} \sum_{n=-\infty}^{\infty} \frac{1-in}{1+n^2} (-1)^n e^{inx}$$

انتگرال فوریه Fourier Integral

اگر تابع $f(x)$ در بازه $-\infty < x < \infty$ تعریف شود و انتگرال $\int_{-\infty}^{\infty} f(x)dx$ کراندار باشد آنگاه انتگرال فوریه تابع وجود داشته و برابر است با

$$f(x) = \int_0^{\infty} [a(w) \cos wx + b(w) \sin wx] dw$$

$$\left. \begin{aligned} a(w) &= \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} f(x) \cos wx dx \\ b(w) &= \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} f(x) \sin wx dx \end{aligned} \right\} \text{ضرایب اویلر}$$

W: عدد غیر صحیح است

همگرایی انتگرال فوریه

مشابه با همگرایی سری فوریه خواهیم داشت:

$$\int_0^{\infty} [a(w) \cos wx + b(w) \sin wx] dw = \frac{f(x^-) + f(x^+)}{2}$$

مثال-انتگرال فوریه

الف) انتگرال فوریه تابع پیوسته تکه ای $f(x)$ زیر را بدست آورید

ب) سپس مقدار انتگرال $\int_0^{\infty} \frac{\sin x}{x} dx$ را با توجه به الف بدست آورید

حل الف: ابتدا شرط لازم وجود انتگرال فوریه بررسی می شود

$$f(x) = \begin{cases} 0; & x < 0 \\ 1; & 0 < x < 2 \\ 0; & x > 2 \end{cases}$$

پس دارای انتگرال فوریه است $\int_{-\infty}^{\infty} f(x) dx = \int_0^2 dx = 2 < M$

$$a(w) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} f(x) \cos wx dx = \frac{1}{\pi} \int_0^2 \cos wx dx = \frac{1}{\pi w} \sin wx \Big|_0^2 = \frac{1}{\pi w} \sin 2w$$
$$b(w) = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} f(x) \sin wx dx = \frac{1}{\pi} \int_0^2 \sin wx dx = \frac{-1}{\pi w} \cos wx \Big|_0^2 = \frac{1}{\pi w} (1 - \cos 2w)$$

$$f(x) = \frac{1}{\pi} \int_0^{\infty} \left[\frac{\sin 2w}{w} \cos wx + \frac{1}{w} (1 - \cos 2w) \sin wx \right] dw$$

ادامه مثال

حل ب: بر اساس قضیه همگرایی انتگرال فوریه

$$x = 0 \Rightarrow \frac{1}{\pi} \int_0^{\infty} \frac{\sin 2w}{w} dw = \frac{f(0^-) + f(0^+)}{2} = \frac{1}{2} \Rightarrow \int_0^{\infty} \frac{\sin 2w}{w} dw = \frac{\pi}{2}$$

تغییر متغیر $u=2w$

$$\begin{aligned} u &= 2w \\ dw &= du/2 \end{aligned} \Rightarrow \int_0^{\infty} \frac{\sin u}{u} du = \frac{\pi}{2}$$

انتگرالهای فوریه کسینوسی و سینوسی

• اگر تابع $f(x)$ در بازه $-\infty < x < \infty$ زوج باشد و شرط لازم انتگرال فوریه برقرار باشد

$$b(w) = 0$$

$$a(w) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} f(x) \cos wx dx$$

$$f(x) = \int_0^{\infty} a(w) \cos wx dw \quad \text{انتگرال فوریه کسینوسی}$$

• اگر تابع $f(x)$ در بازه $-\infty < x < \infty$ فرد باشد و شرط لازم انتگرال فوریه برقرار باشد

$$a(w) = 0$$

$$b(w) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} f(x) \sin wx dx$$

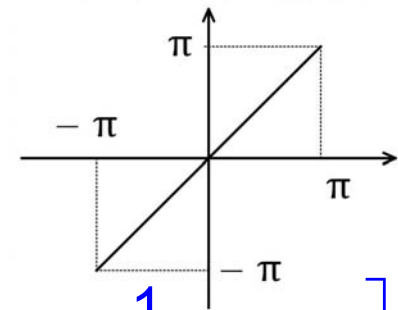
$$f(x) = \int_0^{\infty} b(w) \sin wx dw \quad \text{انتگرال فوریه سینوسی}$$

مثال-انتگرال فوريه سينوسي

$$f(x) = \begin{cases} x; & |x| < \pi \\ 0; & |x| > \pi \end{cases}$$

انتگرال فوريه تابع روبرو را به دست آوريد

حل: تابع فرد است

$$a(w) = 0 \quad b(w) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} f(x) \sin wx dx$$

$$b(w) = \frac{2}{\pi} \left[-\frac{x}{w} \cos wx + \frac{1}{w^2} \sin wx \right]_0^{\pi} = \frac{2}{\pi} \left[-\frac{\pi}{w} \cos w \pi + \frac{1}{w^2} \sin w \pi \right]$$

$$= \frac{2}{\pi w} \left[\frac{\sin w \pi}{w^2} - \pi \cos w \pi \right]$$

$$\begin{cases} \sin w \pi \neq 0 \\ \cos w \pi \neq (-1)^n \end{cases} \text{ لذا } w \text{ عدد صحيح نيست.}$$

$$f(x) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} \frac{1}{w} \left[\frac{\sin w \pi}{w^2} - \pi \cos w \pi \right] \sin wx dw$$

انتگرال فوریه در $0 < x < \infty$

- در این حالت، همانند سری فوریه می توان تابع را بصورت زوج یا فرد گسترش داد
- با در نظر گرفتن تابع بصورت زوج:

$$f(x) = \int_0^{\infty} a(w) \cos wx dw \quad \leftarrow \text{انتگرال فوریه کسینوسی}$$

$$a(w) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} f(x) \cos wx dx$$

- با در نظر گرفتن تابع بصورت فرد:

$$f(x) = \int_0^{\infty} b(w) \sin wx dw \quad \leftarrow \text{انتگرال فوریه سینوسی}$$

$$b(w) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} f(x) \sin wx dx$$

مثال-انتگرال فوریه کسینوسی و سینوسی

انتگرال فوریه کسینوسی و سینوسی تابع $f(x) = e^{-x}$ را در $x > 0$ بدست آورید

حل انتگرال فوریه کسینوسی:

$$a(w) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} e^{-x} \cos wx dx$$

$$\int_0^{\infty} e^{-x} \cos wx dx = e^{-x} \frac{\sin wx}{w} \Big|_0^{\infty} - \frac{e^{-x}}{w^2} \cos wx \Big|_0^{\infty} - \frac{1}{w^2} \int_0^{\infty} e^{-x} \cos wx dx$$

انتگرال جزء به جزء

+	e^{-x}	$\cos wx$
-	$-e^{-x}$	$\frac{1}{w} \sin wx$
+	e^{-x}	$-\frac{1}{w^2} \cos wx$
		$\int \frac{-1}{w^2} \cos wx dx$

$$\Rightarrow \int_0^{\infty} e^{-x} \cos wx dx = \frac{1}{1+w^2}$$

$$\Rightarrow a(w) = \frac{2}{\pi} \frac{1}{1+w^2}$$

$$f(x) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} \frac{\cos wx}{1+w^2} dw$$

ادامه مثال

حل انتگرال فوریه سینوسی:

$$b(w) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} e^{-x} \sin wx dx = \frac{2}{\pi} \frac{w}{1+w^2}$$

مشابه با قبل، انتگرال جزء به جزء گرفته شود

$$f(x) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} \frac{w \cdot \sin wx}{1+w^2} dw$$

نکته: از تبدیل لاپلاس نیز می توان برای حل انتگرال استفاده کرد

$$\int_0^{\infty} e^{-st} \cos wtdt = \ell[\cos wt] = \frac{s}{s^2 + w^2}$$

$$\begin{cases} s = 1 \\ t \equiv x \end{cases} \Rightarrow \int_0^{\infty} e^{-x} \cos wx dx = \frac{1}{1+w^2}$$

$$\int_0^{\infty} e^{-st} \sin wtdt = \ell[\sin wt] = \frac{w}{s^2 + w^2}$$

$$9 \quad \begin{cases} s = 1 \\ t \equiv x \end{cases} \Rightarrow \int_0^{\infty} e^{-x} \sin wx dx = \frac{w}{1+w^2}$$

انتگرال فوريه مختلط

همانند سری فوريه مختلط، انتگرال فوريه یک تابع حقيقي را نیز می توان بصورت مختلط نوشت

$$f(x) = \int_{-\infty}^{\infty} c(w) e^{iwx} dw$$

$$c(w) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{\infty} f(x) e^{-iwx} dx$$

تبدیل فوریه و معکوس

- همانند تبدیل لاپلاس یک تابع $f(x)$ ، تبدیل فوریه نیز بر $f(x)$ عمل می کند
- در تبدیل لاپلاس داریم $\mathcal{L}\{f(t)\} = F(s)$ در اینجا: $t \rightarrow s$
- در تبدیل فوریه داریم $\mathcal{F}\{f(x)\} = \tilde{f}(w)$ در اینجا: $x \rightarrow w$

$$\mathcal{F}\{f(x)\} = \tilde{f}(w) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} f(x) e^{-iwx} dx \quad \text{تبدیل فوریه}$$

$$\mathcal{F}^{-1}\{\tilde{f}(w)\} = f(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} \tilde{f}(w) e^{iwx} dw \quad \text{تبدیل فوریه معکوس}$$

مثال - تبدیل فوریه

الف) تبدیل فوریه تابع $f(x)$ داده شده را بدست آورید. ب) سپس مقدار انتگرال

$$\int_0^{\infty} \frac{\sin x}{x} dx$$

را با توجه به الف محاسبه نمایید

$$f(x) = \begin{cases} 1; & |x| < 1 \\ 0; & |x| > 1 \end{cases}$$

حل الف:

$$\tilde{f}(w) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-1}^1 e^{-iwx} dx = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \left[\frac{e^{-iwx}}{-iw} \right]_{-1}^1 = \frac{1}{iw\sqrt{2\pi}} (e^{iw} - e^{-iw}) = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \frac{\sin w}{w}$$

حل ب:

$$f(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} \sqrt{\frac{2}{\pi}} \frac{\sin w}{w} e^{iwx} dw = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\sin w}{w} e^{iwx} dw$$

$$x = 0 \Rightarrow 1 = \frac{1}{\pi} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{\sin w}{w} dw \Rightarrow 1 = \frac{2}{\pi} \int_0^{\infty} \frac{\sin w}{w} dw$$

تابع زوج است $= 2 \int_0^{\infty} \frac{\sin w}{w} dw$

$$\int_0^{\infty} \frac{\sin w}{w} dw = \frac{\pi}{2}$$

تبدیل فوریه مشتق مرتبه اول

• اگر $|x| \rightarrow \infty$ داشته باشیم $f(x) \rightarrow 0$

if $|x| \rightarrow \infty, f(x) \rightarrow 0 \implies F\{f'(x)\} = iwF\{f(x)\}$

• اثبات: کراندار است $\cos wx - i \sin wx$

$$F\{f'(x)\} = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} f'(x) e^{-iwx} dx = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \left[f(x) e^{-iwx} \Big|_{-\infty}^{\infty} + iw \int_{-\infty}^{\infty} f(x) e^{-iwx} dx \right]$$

انتگرال جزء به جزء

$$\lim_{\substack{x \rightarrow -\infty \\ x \rightarrow \infty}} f(x) \rightarrow 0$$

$$\begin{aligned} x &\rightarrow -\infty \\ x &\rightarrow \infty \end{aligned}$$

+	e^{-iwx}	$f'(x)$
-	$-iwe^{-iwx}$	$f(x)$
		$\int f(x) dx$

$$= iw \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} f(x) e^{-iwx} dx = iwF\{f(x)\}$$

تبدیل فوریه مشتق مرتبه دوم

• اگر $|x| \rightarrow \infty$ داشته باشیم $f(x) \rightarrow 0$ و $f'(x) \rightarrow 0$

$$\text{if } |x| \rightarrow \infty, \begin{cases} f(x) \rightarrow 0 \\ f'(x) \rightarrow 0 \end{cases} \implies F\{f''(x)\} = -w^2 F\{f(x)\}$$

• مانند قبل اثبات می شود

تبدیل فوریه کسینوسی و سینوسی

$$y = f(x); 0 < x < \infty$$

$$F_c \{f(x)\} = \tilde{f}_c(w) = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \int_0^{\infty} f(x) \cos wx dx$$

تبدیل فوریه کسینوسی

$$F_c^{-1} \{\tilde{f}_c(w)\} = f(x) = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \int_0^{\infty} \tilde{f}_c(w) \cos wx dw$$

تبدیل فوریه کسینوسی
معکوس

$$F_s \{f(x)\} = \tilde{f}_s(w) = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \int_0^{\infty} f(x) \sin wx dx$$

تبدیل فوریه سینوسی

$$F_s^{-1} \{\tilde{f}_s(w)\} = f(x) = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \int_0^{\infty} \tilde{f}_s(w) \sin wx dw$$

تبدیل فوریه سینوسی
معکوس

تبدیل فوریه کسینوسی و سینوسی مشتقات

$$\text{if } x \rightarrow \infty, \begin{cases} f(x) \rightarrow 0 \\ f'(x) \rightarrow 0 \end{cases}$$

اگر داشته باشیم

• تبدیل فوریه کسینوسی مشتقات

$$F_c \{f'(x)\} = wF_s \{f(x)\} - \sqrt{\frac{2}{\pi}}f(0)$$

$$F_c \{f''(x)\} = -w^2F_c \{f(x)\} - \sqrt{\frac{2}{\pi}}f'(0)$$

• تبدیل فوریه سینوسی مشتقات

$$F_s \{f'(x)\} = -wF_c \{f(x)\}$$

$$F_s \{f''(x)\} = -w^2F_s \{f(x)\} + \sqrt{\frac{2}{\pi}}wf(0)$$

مثال - تبدیل فوریه کسینوسی

تبدیل فوریه کسینوسی تابع $f(x) = e^{-ax}; a > 0$ را به دست آورید

حل:

$$(e^{-ax})'' = a^2 e^{-ax} \implies f''(x) = a^2 f(x)$$

از طرفین تبدیل فوریه

کسینوسی گرفته شود

$$a^2 F_c \{f(x)\} = F_c \{f''(x)\} = -w^2 F_c \{f(x)\} - \sqrt{\frac{2}{\pi}} f'(0)$$

$-ae^{-ax} \Big|_{x=0} = -a$

$$(a^2 + w^2) F_c \{f(x)\} = a \sqrt{\frac{2}{\pi}} \implies F_c \{f(x)\} = \sqrt{\frac{2}{\pi}} \frac{a}{a^2 + w^2}$$

Thanks for
Your Attention
and
Any Question?